

Milí čtenáři,

když jsem tuhle čekal u nádraží na jedenáctku, aby mě odvezla na výborovku Cally, nezbylo mi než si krátit dlouhou chvíli pozorováním té nové, úžasně rozježené a karibsky barevné betonové hromady, která pod in-názvem Mercury Center má tolik pomoci autobusové dopravě i obchodnímu ruchu v krajské metropoli a ještě se dokáže tak neskutečně odlišit od fádne harmonické secesní budovy vlakového nádraží naproti. Objekt byl těsně před dokončením (stejně jako po celé předchozí tři měsíce) a mě obzvlášť zaujal červený nátěr betonové stěny nalevo. Šmouhatě dovedený odzdola asi do poloviny výšky stěny a najednou rozpačitě utnutý. Nízké pojízdné lešení, z něhož se nátěr patrně nanášel, bylo již přesunuté o kus dál – stejně by z něj nebylo možné v potřebné výšce pokračovat. A tu jsme my, stojící na zastávce, spatřili, jak se nad horním okrajem střechy vynořila rozčuchaná hlava muže v umaštěných montérkách a se štětkou přivázanou provázkem či drátkem k dlouhému dřevěnému bidlu. Nu, a tento bidelník (řeceno Werichovými slovy) se jal předklánět až do sebevražedného úhlu se střechy a natírat, co ještě zbývalo: kombinace barevných reklam a důležité komerčního ruchu okolo s tímhle pozdravem předindustriálních časů byla neodolatelná: zřejmě se však ušetřilo za přistavení auta s výsuvnou plošinou či vyššího lešení. Potěmkinovský nátěr – zjevně ze stejného rodu jako sebevědomé továrny na elektřinu, kde každou chvíli někdo nezavře nějaký důležitý kohout – ovšem odkazuje k mentalitě, která není nová a o níž psal už před dávnými časy slavný český emigrant: „Půjduť a podívám se, co pak ten svět jest, na nějž paní Marnost chce, aby se hledělo, avšak vlastníma očima aby se nehledělo.“

Dnešní Ďáblík je výmluvným svědectvím, že jaro přišlo i na jeho tvůrce: materiálů je výjimečně hodně a tak jen stručná anotace: temelínská ostuda posledních dnů, stagnace plánů na stavbu přehrad, „klimatická“ zpráva IPCC, Vševed na Hradě, solární energetika v jižních Čechách, svérázná řešení dopravní situace na Trhosvinensku, slavík ptákem roku a mimo jiné také obvyklé nabídky pro vás: třeba na panelovou diskusi o Natuře 2000 i na pomoc ohroženým dravcům a na hledání (zatím mnohem méně ohrožených) Ropáků. Přejeme vám, abyste si užili nadcházející jaro – bez ohledu na to, že tentokrát se začalo objevovat již před Vánocemi.

Tomáš Malina

Ošmirglujte si to!

Na odstaveném prvním bloku jaderné elektrárny Temelín došlo v úterý 27. února k úniku 2000 litrů radioaktivní vody z primárního okruhu. Příčinou byla neuzavřená armatura. Toto podle občanských sdružení Jihočeské matky, OIŽP a Cally svědčí o pokračující nízké úrovni kultury bezpečnosti na jaderné elektrárně Temelín. Je zřejmé, že provozovatel nepodnikl taková opatření, která by zabránila opakovaným únikům radioaktivní vody. K nim došlo již sedmkrát a některá z nich měla za příčinu zreznutí částí reaktoru. Například v květnu 2005 došlo při najíždění 2. bloku JETE k přelití roztoku kyseliny borité z reaktoru, v důsledku čehož zkorodovaly ocelové materiály, které nebyly na povrchu pokryty vrstvou nerezavějící oceli. V americké jaderné elektrárně Davis Besse došlo málem k těžké havárii poté, kdy dlouhotrvající únik chladicí vody s kyselinou boritou takřka proděravěl víko tlakové nádoby.

V reakci na oznámení dalšího úniku jsme tedy neprodleně odeslali balení smirkového papíru řediteli JE Temelín Hlavinkovi s výzvou, aby aktuálně postižená místa byla neprodleně odrezána. Za zmínku také stojí, že o této události informoval ČEZ na svých webových stránkách s dvoudenním zpožděním. Možná nechtěl

informaci o dalších problémech zveřejnit během jednání rakouského premiéra Gusenbauera s předsedou vlády Topolánkem o problematice Temelína.

Netušili jsme v tom okamžiku, že o pár dní později, 6. března, vyteče dalších cca 1500 l z důvodu netěsnosti a na nutnost očištění komponent reaktoru poukáže i předsedkyně SÚJB.

Edvard Sequens, s využitím společně vydané tiskové zprávy občanských sdružení

Nové přehrady zatím odloženy

Návrh Plánu hlavních povodí, který vloni připravilo ministerstvo zemědělství, byl v polovině prosince na základě meziresortní dohody stažen z jednání vlády a nyní je přepracován. Nová verze, která již neobsahuje seznam dvou stovek přehrad, byla zveřejněna na internetu ministerstva 12. února. Podle oficiálních informací by měl být přepracovaný návrh hotový koncem března.

„Bohužel se opět projevila stará nemoc, kterou je malá otevřenost ministerstva. Upravený návrh plánu hlavních povodí byl elektronicky zveřejněn 12. února a již 16. února končila lhůta k jeho připomínkování. Není navíc vůbec jasné, jak a jestli vůbec se k němu mohou vyjádřit obce a veřejnost,“ komentuje situaci Jan Beránek, mluvčí iniciativy Stop přehradě. Ta vloni na podzim zorganizovala řadu protestů, včetně otevřeného dopisu šesti desítek starostů a dosáhla stažení původního návrhu z jednání vlády.

„Kromě hlídání vládní koncepce je ale třeba, aby starostové a občané začali sledovat přípravu dílčích, takzvaných plánů oblastí povodí. Ta se již rozbíhá a má trvat do roku 2009. Hrozí, že se některé negativní projekty přehrad mohou objevit právě na regionální úrovni. Zpracovali jsme proto přehledný souhrn toho, co se nyní v oblasti plánování vod děje, kde mohou zájemci najít potřebné informace a hlavně jak se mohou zapojit do přípravy krajských plánů v oblasti

ochrany vod. Tyto informace zveřejňujeme na internetových stránkách www.stopprehrade.cz a rozesíláme starostům, se kterými jsme v loňském roce navázali kontakt a spolupráci,“ upozorňuje Jan Beránek.

Letos by měly ve všech krajích probíhat přípravné práce dílčích tzv. plánů oblastí povodí u nás POP Horní Vltavy, které zahrnou i takzvaný *Přehled významných problémů*, který bude jedním z podkladů pro vlastní plán povodí. Podklady bude možné připomínkovat 6 měsíců od zveřejnění. V roce 2008 podniky povodí zveřejní vlastní návrhy Plánů oblastí povodí. Ten musí obsahovat jak návrh opatření, jejichž realizací se má dosáhnout zlepšení stavu vod, ale také stručný a laický srozumitelný souhrn dokumentu doplněný o mapy a tabulky. Lhůta pro připomínkování bude opět 6 měsíců.

Na internetových stránkách iniciativy Stop přehradě je nyní možné najít detailní mapy a technické podrobnosti ke většině (u těch, které pocházejí z doby starší roku 1989) ze dvou stovek přehrad, které vloni navrhovalo ministerstvo zemědělství zanést do závazných územních plánů. Mapky a technické listy jsou nyní dostupné na stránce http://www.stopprehrade.cz/i_PHP_seznam.htm. „Každý se nyní může podrobně seznámit s tím, co někteří úředníci mají snahu prosadit v jeho regionu. Věříme, že i tento unikátní přehled bude motivovat obce a občany, aby přípravu plánů povodí nepodcenili a aktivně se jí účastnili,“ dodává Jan Beránek.

Z www.stopprehrade.cz vykrátil Edvard Sequens

Důkazy o globálním oteplování jsou nezpochybnitelné

Závěr prvního globálního vědeckého zhodnocení světového klimatu za posledních šest let zní, že oceány a ledovce vykazují nezpochybnitelné známky celkového oteplování klimatu na Zemi. Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) dále konstatuje, že pokrok, jehož bylo dosaženo na poli modelování chování klimatu a analýzy měřených dat, poskytuje vědcům velmi vysokou míru jistoty (90 procent) v chápání toho, jak činnost člověka ovlivňuje oteplování světa. Míra přesvědčení je tudíž mnohem vyšší než tomu bylo v roce 2001, kdy IPCC vydal svou první významnou zprávu o globálním oteplování.

Vliv činnosti člověka zjevný

Zpráva, kterou dnes IPCC zveřejnil v Paříži, potvrzuje, že výrazně vyšší koncentrace tzv. skleníkových plynů (oxid uhličitý – CO₂, metan – CH₄ a oxid dusný – N₂O) od roku 1750 jsou výsledkem činnosti člověka.

Míra oteplení by pravděpodobně byla ještě vyšší, pokud by vliv skleníkových plynů nebyl vyvažován emisemi jiných znečištění (např. aerosoly). Zde hraje roli především jejich schopnost odrážet část slunečního záření zpět do vesmíru.

Tři roky zkoumání

Zpráva IPCC je výsledkem tříletého zkoumání nejnovějších vědeckých poznatků z celého světa. Podle toho je svět na cestě k teplejšímu podnebí a extrémnějším výkyvům teplot. To bude mít za následek vlny veder, změnu charakteru proudění vzduchu, ještě více sucha v suchých oblastech, a naopak podstatně více srážek v jiných regionech. Bude docházet k úbytku ledovců a následkem toho i ke zvyšování hladiny moří a oceánů. Zpráva poprvé přináší i důkazy o tom, že ledový příkrov v Antarktidě a Grónsku ztrácí na své síle a již přispívá ke zvyšování hladiny moří.

„Zpráva IPCC přináší nejdůležitější a nejuplněnější přehled současného výzkumu klimatu. Posunuje a v mnoha případech odstraňuje nejistoty, které jsme měli ještě v roce 2001,“ říká Michel Jarraud, generální tajemník Světové meteorologické organizace (WMO). „Zcela zásadní roli sehrávají národní meteorologické a hydrologické ústavy, protože přesné pozorování a měření počasí a klimatu jsou klíčem ke kvalitnějšímu výzkumu v této oblasti.“

„Závěry jsou varovné. Ti, kdo mají rozhodovací pravomoci, mají ale nyní k dispozici nejnovější údaje a měli by být schopni lépe reagovat. Jak rychle bude díky tání ledovců stoupat hladina oceánů zatím nevíme. Podle zprávy IPCC je ale nezpochybnitelné, že se hladiny moří během příštích století zvedat budou. Není již tedy otázkou zda, ale kdy a jak moc,“ varuje šéf WMO Michel Jarraud.

Výkonný ředitel Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) Achim Steiner poznamenal, že „v každodenním životě reagujeme na všechny možné podněty, které mohou ovlivnit život našich dětí. Ty jsou ale většinou méně pravděpodobné, než změna klimatu.“ Právě UNEP společně s WMO v roce 1988 ustavil Mezivládní panel pro změnu klimatu.

Fakta ze zprávy panelu IPCC

- Pokud koncentrace skleníkových plynů v atmosféře dosáhne dvojnásobné výše úrovně před průmyslovou revolucí, dojde pravděpodobně k průměrnému oteplení přibližně o 3°C (2 – 4,5°C).
- Koncentrace emisí skleníkových plynů 650 ppm by pravděpodobně vedla k oteplení o 3,6°C. Při úrovni 750 ppm o 4,3°C, 1 000 ppm o 5,5°C a 1 200 ppm o 6,3°C. Úroveň koncentrace skleníkových plynů v budoucnosti je těžké předurčit. Bude záležet na ekonomickém růstu, zavádění nových technologií, politik a přístupů i na dalších faktorech.
- Za posledních sto let se teplota na Zemi zvýšila přibližně o 0,74°C (1906 – 2005). Zpráva z roku 2001 uváděla údaj nižší, 0,6°C. Důvodem byla zejména série po sobě jdoucích velmi teplých roků. Jedenáct z posledních dvanácti let bylo mezi 12 nejteplejšími roky v dějinách měření od roku 1850. V příštích dvou desetiletích se předpokládá zvýšení průměrné teploty vždy o 0,2°C.
- Úroveň hladiny moří a oceánů se vlivem tání ledovců do konce tohoto století zvýší přinejlepším o 28 – 58 cm (v roce 2001 se odhadovalo 9 – 88 cm). Nedá se ovšem vyloučit ani zvýšení o celý jeden metr.
- Ledů bude ubývat v Antarktické i Arktické oblasti. V Arktické oblasti lze očekávat, že na konci 21. století již nebude celoroční vrstva ledu, pokud se emise skleníkových plynů dostanou na vyšší úroveň z očekávaného spektra vývoje. Objem ledu v Severním ledovém oceánu se již od roku 1978 snižuje rychlostí přibližně 2,7% za deset let.
- Pokrývka sněhu klesá ve všech regionech světa. Maximální rozsah zmrzlé půdy v období zima-jaro se v druhé polovině 20. století na severní polokouli snížil o 7%. Hranice dne, kdy na severní polokouli zamrzají řeky a jezera se za posledních 150 let posunuje přibližně o 5,8 dne za sto let. Den tání za stejné časové období naopak přichází o 6,5 dne dříve.
- Je "velmi pravděpodobné", že směrem k pólům bude přibývat srážek a zároveň "pravděpodobné", že srážky budou ubývat v subtropických oblastech. Takový vývoj jsme již pozorovali v průběhu 20. století.
- Je "velmi pravděpodobné", že nárůst extrémně vysokých teplot a vlny veder budou pokračovat. Od sedmdesátých let minulého století se zvýšila délka i intenzita suchých období, zejména v tropických a

subtropických oblastech. Oblasti Sahelu, Středomoří, jižní Afriky a části jižní Asie jsou sušší už z průběhu 20. století.

- Objem skleníkových plynů zdaleka přesáhl hodnoty z preindustriální doby. Koncentrace kyslíčnicku uhličitého stouply z 280 ppm v preindustriálním období na 379 ppm v roce 2005. Koncentrace metanu s zvýšily ze 715 ppb na 1 774 ppb v roce 2005.
- Zpráva panelu IPCC odpovídá i na řadu otázek, za kterými ještě nedávno zůstal jen otazník. Teploty spodní atmosféry měřené ze satelitů se shodují s údaji z pozemních stanic. Otázkou stále zůstává, jakou roli sehrávají mraky, ledovce a ledové příkrovy, oceány, odlesňování a jiné změny na povrchu Země. Jistou odpověď neznáme ani na spojitost mezi klimatem a biochemickými pochody.

Zpráva IPCC není založena na novém výzkumu. Jejím úkolem bylo zpracovat existující vědecké, technické a socio-ekonomické zdroje z oblastí změny klimatu a vydat je v podobě, která bude využitelná v politickém rozhodování. Dříve zpracované zprávy IPCC hrály důležitou roli v procesu přijetí Rámcové úmluvy OSN změnách klimatu a Kjótského protokolu. Zpráva pracovní skupiny I byla dokončena ve spolupráci s vládami států. Je veřejně dostupná na internetu na adrese www.ipcc.ch. Celá zpráva IPCC bude publikována pod titulem „Climate Change 2007: The Physical Science Basis“ vydavatelstvím Cambridge University Press.

Na vypracování zprávy IPCC se podílelo na 600 autorů ze 40 zemí světa. Spolupracovalo i 620 odborných a vládních recenzentů. Souhrn zprávy byl před zveřejněním podrobně posouzen zástupci 113 národních vlád. Zpráva pracovní skupiny II, která se zabývá následky změny klimatu a přizpůsobování se jí, bude zveřejněna 6. dubna v Bruselu. Pracovní skupina III, která se věnuje otázce zmírňování následků změny klimatu, představi svou zprávu v Bangkoku 4. května. Spojená zpráva bude předložena ke schválení ve španělské Valencii 16. listopadu. Výsledný report IPCC bude tedy nakonec čtyřsvazkový. Předchozí zprávy panelu byly publikovány v letech 1990, 1995 a 2001.

Tisková zpráva Informačního centra OSN v Praze, www.osn.cz

P.S.: Celé zveřejněné zprávy a další dokumenty najdete zde (na překladech se pracuje):

<http://realclimate.org/>

<http://www.ipcc.ch/>

http://www.hm-treasury.gov.uk/media/8AC/F7/Executive_Summary.pdf

Klimaskeptik na Hradě

Zveřejnění sdělení IPCC o klimatu přineslo i vlnu mediálních reakcí. Zaujal nás názor Václava Klause a jeho hradních rádčů: výjimečný, přesto však u tohoto pána konzistentní. Za všechny zveřejňujeme celou, nezkrácenou část rozhovoru s panem Václavem Klausem a ještě níže pak posouzení psychiatra pan Martina Tučka. Zdá se, že v příštím roce bude soutěž Zelená perla roku 2007 opravdu hutná.

Václav Klaus: Žádné ničení planety nevidím a nikdy jsem ani neviděl

Část z rozhovoru otištěná v Hospodářských novinách 9. 2. 2007

Hospodářské noviny (HN): Evropská komise ve středu schválila novou směrnici omezující emise CO₂ u automobilů. Týden předtím panel OSN zveřejnil zprávu, která znovu varuje, že globální oteplování je jedno z největších nebezpečí pro celou civilizaci. Předtím byla publikována Sternova zpráva o podobných hrozbách. A vy do toho řeknete, že globální oteplování je falešný mýtus. Zkuste vysvětlit, jak jste na to přišel?

Václav Klaus (VK): Já jsem na to nepřišel, to je falešný mýtus a myslím, že každý seriózní člověk a vědec to říká. Odkazovat na panel OSN je nefér. To není vědecká instituce, to je politický orgán, to je jako vytvořit nevládní organizace zeleného zabarvení. To není žádný výběr neutrálních vědců, vyvážená skupina vědců. To jsou zpolitizovaní vědci, kteří tam přicházejí už s jednostranným názorem a zadáním. Je opět nedůstojnou taškařicí, že není vyčkáno na květnovou zprávu tohoto panelu, ale už teď se reaguje zásadním způsobem na politické shrnutí tohoto reportu, kde všechny ty "ale", "když", "kdyby" jsou vyškrtuty a vynechány a jsou tam jednoduché teze.

To je přece takové neuvěřitelné selhání všech, médií počínaje, politiky konče. Pokud na toto Evropská komise okamžitě naskočí, tak je to další obrovský důvod, aby o ničem podobném nerozhodovala a nechala to na jednotlivých státech.

HN: Jak si vysvětlujete, že v Evropě opět není slyšet žádného jiného státníka ve vaší pozici, který by hájil takhle hlasitě toto stanovisko? Nikdo se tak silně nevymezuje...

VK: Já prostě silný názor mám a bič politické korektnosti přiškrcuje hlas dalších politiků špičkového formátu.

HN: Vy ale přece nejste klimatolog. Myslíte, že máte dost informací a znalostí?

VK: Environmentalismus jako metafyzická ideologie a světonázor nemá s přírodními vědami a s klimatem absolutně nic společného. Bohužel nemá nic společného ani se společenskými vědami a stává se módou dnešní doby, to mě děsí. Druhá půlka věty: máme balíky zpráv studií a knih klimatologů, které dospívají k absolutně opačným názorům.

Neměřím tloušťku ledu v Antarktidě, to skutečně neumím a také na to neaspiruju. Jako vědecky založený člověk ale umím číst vědecké reporty o této věci a umím si přečíst, jak to s tím ledem v té Antarktidě je. Na to nemusím být klimatolog. A já jsem žádné podobné závěry, které jsem viděl v titulcích v novinách, nečetl. Ale abych vám něco přislíbil: toto téma mě velmi trápí, tak jsem o Vánocích začal psát článek, který se mi rozšířil na knížku. Během několika měsíců ji vydám, tam jsem své názory na toto téma utřídil. Ze sedmi částí se debatě o klimatologických změnách týká jedna.

Environmentalismus a zelená ideologie je úplně něco jiného. Různé výkřiky a nálezy některých vědců jsou pak využívány a zneužívány pro tuto ideologii.

HN: Jak si vysvětlujete, že konzervativní a pravicová média se na to dívají skepticky a levicová to berou jako hotovou věc? Proč se v tomhle bodě dělí pravice a levice?

VK: Úplně přesné dělení pravice - levice to není. Ale je jisté, že environmentalismus je inkarnace novodobého levičáctví.

HN: Při tom všem, i kdybyste měl pravdu...

VK: ... já mám pravdu...

HN: Neexistuje dost empirických důkazů a vlastníma očima viděných skutečností, že člověk planetu ničí a škodí sám sobě?

VK: To je takový nesmysl, že snad větší jsem ještě neslyšel.

HN: Nevěříte, že si ničíme svoji planetu?

VK: Budu dělat, že jsem to vůbec neslyšel. To může říkat snad jen pan Al Gore, normální člověk těžko. Žádné ničení planety nevidím, nikdy v životě jsem neviděl a nemyslím, že nějaký vážný a rozumný člověk by to mohl říci. Vy zastupujete ekonomický tisk, tak předpokládám jistou ekonomickou erudici. Na to vám odpoví ta moje knížka. Ale například víme, že existuje obrovská vazba mezi ohledem na přírodu a vyspělostí a bohatstvím lidské společnosti. Je evidentní, že čím chudší lidská společnost je, tím brutálněji se k přírodě chová, čím vyspělejší, tak to platí opačně.

Zrovna tak platí, že jsou společenská uspořádání, která likvidací třeba soukromého vlastnictví a podobně ničí přírodu daleko více, než společenství svobodnější. To jsou dlouhodobé tendence a vedou jednoznačně k tomu, že příroda dnes 8. února je ochraňovaná neskonale více než osmého února před deseti, padesáti, sto lety. Jak je tedy možné vyslovit tu větu, kterou jste vyslovil? V bezvědomí? Nebo jako provokaci? Že bych byl tak naivní a nechal se vyprovokovat k těmto odpovědím? Spíš myslím, co na srdci, to na jazyku, je to prostě váš názor.

Autor/ři: Petr Šimůnek, Michal Růžička

Martin Tuček: pohled psychiatrův

Úporné zastávání určitých názorů, které mohou zcela protirečit realitě, je obecně zcela běžné. Pakliže je přesvědčení velmi neústupně obhajováno a stává-li se středobodem pozornosti dotyčného, jedná se o tzv. ovládací myšlenku, která lehce přechází až v blud, jehož základem je neotřesitelnost navzdory jakýmkoli důkazům. Vyskytuje se dosti často v pokročilejším věku zvl. u dominantních, prosazujících se jedinců. Blud je jak již řečeno neotřesitelný, neovlivnitelný a středobodem pozornosti a myšlení dotyčného. Pakliže významně koliduje se "společenským řádem", dochází dříve nebo později k reakci okolí, problémům

a nakonec někdy i k odborné analýze, tedy v normálním případě k psychologicko-psychiatrickému posudku: stanovená diagnosa je potom většinou tzv. "Porucha s trvalými bludy" dle Mezinárodní klasifikace nemocí /značkou F22/. Toto nastává, pakliže je člověk v "normálním prostředí" - tedy např. v běžném zaměstnání, v manželských a příbuzenských svazcích, v důchodu, v sousedském prostředí. Čím výše se člověk dostává ve společenském žebříčku, tím méně se charakter této poruchy rozpoznává - okolí je jakoby "oslněno" autoritou dotyčného, ačkoli podstata zůstává samozřejmě stejná. Co se pana prezidenta týče, domnívám se, že jeho soustředěnost na téma již začíná přesahovat hranici ovládaté myšlenky a stává se něčím více, zvl. když tomu chce i věnovat kapitolu své knížky a zůstává-li nezviklán závěry světových konferencí, názorem generálního tajemníka OSN či rezolucemi a mnohaletým úsilím představitelů Evropské unie. Skutečností je, že na jedince ve vysokých pozicích se již odborné posudky nepíší, jejich pozoruhodné úsudky se považují za „hluboce promyšlené, moudré, někdy až prorocké“, neústupné jednání za „projev integrálního charakteru“ a porucha se typicky identifikuje až ex post, po opuštění úřadu.

Miliarda stromů pro planetu Zemi – výzva pro každého, školáky i dospělé

Organizace spojených národů (OSN) vyhlásila v listopadu minulého roku celosvětovou kampaň, jejímž cílem je především ochrana klimatu. Jednání a diskuse na toto téma probíhají na nejrůznějších úrovních. Zapojit se může každý z nás – úsporami energie, volbou hromadné dopravy nebo jízdního kola před automobilem, výběrem českých výrobků a biopotravin, ale také právě osobní účastí na kampani OSN, nazvané „Miliarda stromů pro planetu Zemi“ - jejím cílem je během roku 2007 vysadit na celém světě nejméně miliardu stromů. Stromy pohlcují skleníkový plyn oxid uhličitý, ale také pomohou zvládat následky klimatických změn – zvládat zvýšené srážky či naopak čelit delším obdobím sucha.

Koordinátorem akce je Program OSN na ochranu životního prostředí (UNEP). Podporuje ji také nositelka Nobelovy ceny za mír Wangari Maathai či monacký princ Albert II.

V České republice se už k akci oficiálně připojila Nadace Partnerství, která již několik let úspěšně realizuje program Strom života. "Prostřednictvím nadačních příspěvků z programu Stromu života bude letos vysazeno na 10 tisíc stromů jak ve volné krajině, tak na veřejných prostranstvích obcí a měst. Pro všechny, kdo chtějí kampaň Miliarda Stromů pro Zemi podpořit, ale nemohou strom zasadit, nabízí Nadace Partnerství také možnost adoptovat si strom nebo přispět na výsadby dárcovskou SMS ve tvaru DMS STROM na číslo 8 7777.

Při výsadbě by měly jednoznačně dostat přednost naše domácí druhy před cizokrajnými a okrasnými dřevinami - právě to pomůže uchovat genové bohatství české přírody a navíc jsou takové stromy odolnější vůči zdejšímu podnebí.

Kampaň může mít i významný celosvětový dopad, zvláště v zemích, kde lesů rapidně ubývá. Může pomoci zmírnit tempo vymírání živočišných i rostlinných druhů, zlepšit dostupnost nezávadné pitné vody, omezit rozšiřování pouští i erozi půdy. „Masová celosvětová akce bude také signálem pro politickou reprezentaci: Už nechceme čekat a dívat se. Musíme jednat,“ říká Michal Broža z informačního centra OSN v Praze.

Do kampaně se může zapojit opravdu naprosto každý – jednotlivci i organizace, děti i dospělí. Přihlaste se, ať už budete sázet jeden nebo stovky stromů. Rozhodnete-li se ke kampani přidat, nepamenejte připojit informace o sobě/své organizaci či škole a o počtu stromů, které chcete vysadit, na internetovou stránku (<http://www.unep.org/billiontreecampaign>), která proto vznikla.

Tam můžete také sledovat, jak se celá kampaň vyvíjí, kolik stromů bude v průběhu roku v rámci kampaně vysazováno. Po registraci dostanete speciální certifikát. Výsadbou stromů ale projekt nekončí, každý účastník musí zajistit, že jím vysazené stromy přežijí a zdravě porostou. Informujte také Informační centrum OSN v Praze (viz <http://www.osn.cz>) - bude o vašich aktivitách informovat nejen českou, ale také mezinárodní veřejnost.

Z tiskové zprávy MŽP přebral Edvard Sequens

Jihočeský kraj zlatý v Solární lize 2007

Již tradičním zviditelněním nejúspěšnějších sídel a inspirativních instalací vyvrcholilo v pátek 26. ledna 2007 při veletrhu Sítěchy v Praze klání obcí a měst o body za využívání energie Slunce - "Solární liga ČR". Po vzoru obdobného projektu v SRN soutěž organizuje občanské sdružení Liga ekologických alternativ (LEA). Předseda poroty Karel Merhaut z LEA i letos zdůrazňuje: "Iniciátoři instalací, výrobní i montážní společnosti, radnice, experti i občané díky naší osvětové aktivitě vstupují na veřejné jeviště a šíří mediální, poradenské, legislativní a další podněty k posilování této energetické alternativy. Nahlášeným solárním systémům podle stanoveného klíče přidělujeme solární body, přepočítané na jednoho obyvatele sídla. Obce a města pozicí v soutěžním žebříčku mohou zvýraznit své ekologické renomé, ukazují, že přispívají k čistě ovzduší a svým dílem také k řešení globálních problémů klimatu."

Zatímco na konci roku 2005 evidovala LEA v soutěži téměř 14 000 m² solárních modulů, z nichž 12 000 m² připadalo na termické systémy, během minulého ročníku přibýlo přes 3 500 m² všech systémů, takže plocha slunečních kolektorů a panelů v soutěži vzrostla na celkových 17 500 m². Došlo k nárůstu zejména u solárních fotovoltaických panelů, kde se zvýšil instalovaný výkon přihlášený v solární lize ze 160 na 340 kWp.

S výjimkou kategorie sídel s fotovoltaikou, kde na pomyslných stupních vítězů stanuly zcela nové obce, platí, že si loňští vítězové upevnili postavení v čele soutěže díky novým instalacím ve svém katastru. Shodně po cca 100 m² přibýlo v Jindřichově Hradci, který se po roce 2005 stává vítězem kategorie měst s 5 000 až 50 000 obyvateli i v roce 2006, a v Plzni, která po oba roky vévodí kategorii měst s více než 50 000 obyvateli.

V kategorii fotovoltaiky, kde se začal projevovat účinek nového zákona na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, byla obec Pňovany na Plzeňsku (především se svépomocnými hobby-instalacemi Jakuba

Mottla na rekreačních chatách) odsunuta z čelní pozice na nynější čtvrtou. Na 1. místě se zde ocitla obec Opatov v Pardubickém kraji na Svitavsku, kde na bývalém zemědělském objektu uvedla do provozu solární elektrárnu o výkonu 60 kWp uherskohradištská firma HiTechMedia Systems.

Ve zbývajících kategoriích, kde jsou díky bodovému klíči v popředí stejná sídla, ke změně nedošlo. V kategorii pro termické systémy, v kategorii pro obce do 5 000 obyvatel a v hlavní kategorii (sčítající body za moduly k ohřevu vody i k výrobě elektřiny) zůstala bronzová příčka jihočeské obci Pístina, stříbrná Božímu Daru na Karlovarsku a zlatá, opravňující k pomyslnému titulu SOLÁRNÍ MISTR ČR, náleží i ve třetím roce soutěže obci RUSAVA na Zlínsku. Ta přihláškou dalšího teplovodního systému svůj náskok před ostatními ještě zvýšila.

Organizátoři solární ligy ocenili i tentokrát práci vybraného žurnalisty. Uznání za systematickou odbornou publicitu solární energetiky, zejména v dvouměsíčníku Alternativní energie, získal Jaroslav Peterka z Liberecka, aktivní mj. i jako vysokoškolský pedagog (na VUT v Liberci) a projektant solárních systémů.

V doplňkově sledovaném souboji regionů předstihl v republikovém žebříčku součtem soutěžních bodů Jihočeský kraj své sousedy z Plzeňského kraje. Přispěly k tomu jak výše zmíněné přírůstky instalací za Jindřichův Hradec a České Budějovice, ale i činnost montážní firmy Jiří Hrádek - JH Solar Plavsko z Jindřichohradecka, která se stala nejaktivnějším "hráčem" 3. ročníku solární ligy, když na jihu Čech i po celé republice nainstalovala a poté přihlásila cca 800 m² teplovodních kolektorů. Neformální označení "skokan roku" pro sídlo, které zaznamená největší posun v žebříčku své kategorie, si za rok 2006 vysloužil Opatov, jemuž "šedesátka" kilowattů sluneční elektrárny pomohla - při cca 1140 obyvatelích - doskočit do čela kategorie "fotovoltaika" i na 14. příčku kategorie hlavní.

I když solární lize a rozmachu "solárek" (stejně jako předloni) neprospělo po měsíce trvající pozastavení příjmu žádostí o podporu těchto projektů ze strany Státního fondu životního prostředí ČR, nové systémy se montovat nepřestaly a mezi přihláškami do soutěže se jich zajímavých objevilo více. Vzhledem k tomu, že poslední dva ministři životního prostředí deklarovali rozvoj obnovitelných zdrojů jako svou prioritu a že se nový zákon k podpoře výroby elektřiny z nich už projevuje přípravou řady prestižních - a až řádově větších - solárních elektráren, jsou organizátoři soutěže pro letošek optimisty a očekávají štedřejší solární úrodu než letos.

Z tiskové zprávy na www.solarniliga.cz upravil Edvard Sequens

V Bušanovicích vyrábí elektřinu slunce

Největší sluneční elektrárna v Česku a podle provozovatelů, firmy Korowatt, i ve východní Evropě je umístěna na pozemku o rozloze 2,1 ha v předhůří Šumavy v Bušanovicích u Prachatic. Spuštěna do provozu byla 1. února. Elektrárna dodává elektřinu do sítě, potenciálně by svojí produkcí dokázala zásobovat 172 průměrných českých domácností. 5320 kusů fotovoltaických panelů o celkové ploše 6 170 m² je upevněno na dřevěných konstrukcích, které zlevňují vlastní investici. Instalovaný výkon celé sestavy je 693 kWp, plánovaná roční výroba pak 628 000 kWh. Ještě v letošním roce plánuje provozovatel rozšíření elektrárny na dvojnásobek na výkon 1,2 MWh za rok.

Celá elektrárna stála 85 milionů korun, přičemž 29,2 milionovou dotací přispěl Operační program Průmysl a podnikání. Zbývající investice se při pro fotovoltaiku stanovené výkupní ceně 13,46 Kč/kWh vrátí za cca 10 let.

Edvard Sequens a Hana Gabrielová

Za co Kyrill nemůže

Zatímco lesy se budou z řádění lednového orkánu vzpamatovávat pomalu, a nemyslím tím zdůrazňovanou ekonomickou škodu na porostech a dřevní hmotě, padlé stromy ve městech a volné krajině mají to nejhorší již za sebou. Hasiči nebo vlastníci uklidili vývraty bránící provozu a užívání pozemků i komunikací a odstranili zbytky stromů ohrožující bezpečnost a provoz. S odstupem několika týdnů lze tedy střízlivě pohlédnout zpět na orkán, který narušil stereotypní život, upozornil na soužití člověka s přírodou a byl se nejednalo o katastrofu srovnatelnou s povodněmi, důrazně dal najevo svou existenci a možnost „tradice“.

Upřímně a trochu zlomyslně řečeno, čekal jsem od Kyrilla více. Moje obavy, že padnou všechny stromy, které roky figurovaly na žádostech o kácení s důrazným odůvodněním“ ohrožují majetek a zdraví a jsou poškozené“, se naštěstí ukázaly jako zbytečné. Nápor větru vydržely ošetřené a vyvázané lípy na náměstí v Trhových Svinech i památná lípa u silnice v Nedabyli. Až na výjimky stojí, a pokud nebudou pokáceny z důvodu bezpečnosti silničního provozu s „požehnáním“ orgánů ochrany přírody, myšleno tím zejména obce (nebo i bez něho), budou stát ještě desítky let stromořadí kolem silnic. Nadále budou tyto větrolamy a přírodní protierozní opatření zkrášlovat krajinu a budou trnem v oku bezohledným řidičům, pro které jsou stromy, ale nejen stromy, silniční překážkou. Správy a údržby silnic budou stereotypně předkládat žádosti o kácení a pokud zrovna nenarazí na Město Rudolfov a Obec Dubičné, přijdou ke slovu místo rýčů motorové pily.

Nedá mi, abych se nezmínil o několika příkladech souvisejících s orkáнем. Druhý den po jeho řádění jsem absolvoval cestu z Českých Budějovic do Trhových Svinů. Před tím jsem ovšem v noci nervozně vykukoval z okna na lišovské náměstí a čekal, zda mohutná, lehce přirozeně vykloněná douglaska tisolistá vydrží nápor větru. Vydržela! Stejně jako další stromy, převážně lípy, v parku. Nevydržely ale dvě stejně staré douglasky před lišovským kostelem, neboť byly na pokyn prvního porevolučního starosty pokáceny preventivně již před patnácti lety, shodou okolností na Den Země. Na jejich místě byly vysazeny dva smrkové pichlavé, které sice nikoho neohrožují, ovšem to je asi jejich jediná funkce. Ale zpět k silnici do Trhových Svinů. Vítr si pohrál s neudržovaným stromořadím švestek, které mělo být již dávno nahrazeno dlouhověkou a perspektivní výsadbou. Padl i smrkový lem lesa zbavený svého ochranného pláště listnáčů při rozšiřování komunikace a výstavbě elektrického vedení. Z okna autobusu jsem spatřil i rozsáhlé polomy smrkového lesa na mokřadech. Týden na to jsem se zúčastnil řízení o kácení lip v aleji v Nedabyli, kterou osvěcená, také porevoluční starostka iniciovala registrovat jako významný krajinný prvek. Současný starosta usiluje o zrušení ochrany, neboť lípy prý škodí a jedna z nich opravdu byla vyvrácena. Před časem byl v aleji VKP proveden za státní prostředky zdravotní řez většiny stromů, až na tu, která padla. Stavební úřad také povolil podél lipové aleje výstavbu rodinných domků. Nedávno byl také jeden z hlavních iniciátorů kácení lip v aleji členem ČSOP.

A do třetice, tentokrát všeho dobrého. Před orkáнем proběhlo řízení na rozsáhlé „ozdravné a preventivní kácení“ stromů na hřbitově U Sv. Otýlie. Neudržované velikány nad a mezi hroby měly být pokáceny z důvodu ohrožení majetku a zdraví. Přitom opravdu poškozených jedinců bylo podle rozsáhlého projektu identifikováno pouze několik. Úředník z odboru životního prostředí přerušil řízení, a Kyrill? Shodil několik

suchých větví a stromy stojí a čekají na verdikt úřadu. Ani situace v Českých Budějovicích nebyla, snad kromě Stromovky a náhodně vysázených jehličnanů mezi obytnou zástavbou, tak dramatická. Závěrem je tedy nutno položit otázku. Za co vlastně může orkán, a za co nedbalost?

Vladimír Molek

Obchvat neobchvat

Jak vyvést tranzitní dopravu z náměstí a centru města zajistit klidnější a bezpečnější prostředí, to se řeší v Trhových Svinech již více než 17 let. V současné době se o dopravě diskutuje vášnivěji než kdykoliv předtím. Krajský úřad, vázán mezinárodními dohodami, musí co nejrychleji dostát závazkům a dokončit dálková spojení jihočeské metropole s Rakouskem. Jedno z nich vede přes Trhové Sviny a Nové Hradky do Zwettlu. A tak se musí urychleně vyřešit i zdejší dopravní situace.

Minulé zastupitelstvo v čele se staronovým starostou ing. Buškem prosadilo do územního plánu řešení, které dopravu v centru města zachovává. Odkloní hlavní silnici z Českých Budějovic do Nových Hradů pouze o pár desítek metrů, aby se vyhnula nejkritičtějšímu zúženému místu stávající vozovky před vjezdem do centra. Takzvaná přeložka povede podél Svinenského potoka, tedy historickou památkovou zónou, po hranici úzkých, původně středověkých zahradních pozemků, domů lemujících náměstí a přilehlé ulice. Součástí této varianty je řešení dopravy severovýchodní částí města tvořenou zástavbou rodinných domků, které by pomocí nového údolního přemostění a dvou kruhových objezdů, řešil napojení silnic z Českých Budějovic a Nových Hradů na Borovany a Olešnici.

Proč trhvosvivenští zastupitelé volí řešení, které nezbaví občany nepohodlí stále intenzivnějších průjezdů osobních a nákladních aut městem? O úsporách oproti opravdovému obchvatu městečka se dá jen těžko mluvit.

Důvody vyjádřil náměstek hejtmána JK ing.arch. R.Schinko v odpovědi na privátní stížnost proti prosazování plánu :

„Vezmeme-li hledisko civilizačních hodnot, zde se prvoplánově jeví, že odvedení dopravy z města musí nutně zlepšit civilizační hodnoty ve městě. Určitělepší pohodu bydlení, sníží se bezesporu intenzita dopravy a tedy následně množství prachu, výfukových plynů, hluku. Na druhou stranu se také sníží počet lidí projíždějících městem, sníží se tedy potencionální počet zákazníků restaurací, obchodů, apod. Máme příklady, kdy... převedením dopravy na komfortní přeložku zcela mimo sídlo znamenalo ve svých důsledcích stagnaci města.“

Komunikaci s lidmi, kteří plánům odporovali, radnice přerušila. Navíc mnoho občanů, kterých se nové silniční propojení přímo týká, nebylo o záměrech dostatečně informováno. Teď nevěří svým očím a zpochybňují platnost takového řešení. Prostavenost města silnicemi je tak hustá, že vnucuje obavy z prospěchu silničářské lobby. Starosta v obavách o své voliče do plánu vkresluje snesitelnější variantu a napadá občanské hnutí Svinenský zvon, které se pokouší realizaci sítě silnic městem zastavit.

Občanské sdružení nazvané podle staré místní legendy Svinenský zvon přichází s protinávrhem. Starší projekt, vypracovaný akademickým architektem Štormem, by odvedl hlavní dopravní tah z Českých Budějovic na Nové Hradky rychlostní komunikací severně od města, v místech kde nyní vzniká průmyslová zóna. Silnice na Borovany na ni plynule navazuje bez dalších investic. Byla by vhodnější pro kvalitu života obyvatel i pro dopravní spojení s Rakouskem – ovšem budou-li si toto řešení občané města přát. Nyní se jeví jako nejnutnější rozšířit silnici v „úzkém“ tak, aby měla správné parametry silnice II.třídy, kolem ní vybudovat bezpečné chodníky a v Novém Městě provést celkovou rekonstrukci všech sítí včetně povrchu vozovky.

Domníváme se, že existují pozitivnější činitelé zabraňující stagnaci města. Budeme podporovat péči o zelené plochy, budování cyklostezek a naučných tras, dostatek atraktivního ubytování pro rekreanty a dobře vybavených hřišť pro děti, možnost zábavy a sportovního vyžití pro mládež, společenských a kulturních zařízení pro seniory ...

Proces schvalování přeložky je již dost daleko, nyní se jedná o stavební povolení. Přesto se chtějí občané vzepřít. Vznikl petiční výbor. Pod petici, která žádá zastavení všech kroků vedoucích k realizaci současné podoby dopravního řešení dle územního plánu, se do konce ledna podepsalo na 800 občanů. Na 13. února svolal výbor veřejnou schůzi, která měla vysvětlit situaci, vyvrátit šířené fámy a pokusit se nastartovat

dialog o skutečně nejvhodnějším dopravním řešení pro město a jeho obyvatele. Schůze se setkala se zájmem veřejnosti a ukázala, že se nejedná pouze o výstřelek a neposlušnost několika občanů, ale o praktickou účast veřejnosti v rozhodování. Calla se snaží těmto aktivitám pomoci, stejně jako před několika lety, kdy vznikl první odpor proti návrhu „obchvatu neobchvatu“. Tehdy jsme iniciovali zpracování oponentní dopravní studie.

Vladimír Molek s použitím tiskové zprávy OS Svinenský zvon

Jaderný odpad až do schránky

Nebojte, řeč bude o papíru. Ve zcela nové, graficky povedenější podobě vyšlo první letošní číslo zpravodaje „Jaderný odpad? Děkujeme nechceme!“. Vydává ho Calla ve spolupráci s Hnutím DUHA a je primárně určen starostům a veřejnosti ze šesti lokalit, které mají podle Správy úložišť radioaktivních odpadů potenciálně vhodné podloží pro budoucí české hlubinné úložiště. Kromě aktuálních plánů státu na vyhledávání se v něm věnujeme otázkám transmutace, vracíme se k předvolebním fóřům kandidátů v Božejovicích a v Třebíči, podrobněji se věnujeme německému hledání úložiště v Gorlebenu či podobnému pátrání ve Francii. Nově přibyla anketa, kdy postupně dotazujeme obyvatele ohrožených míst. Podívali jsme se také na Slovensko, kde na pomezí Slovenského ráje hrozí těžba uranu. Tím potíže s vyhořelým palivem začínají.

Pokud si chcete zpravodaj přečíst, můžeme Vám ho poslat. Napište si nejlépe Haně Gabrielové, která je jeho redaktorkou (hana.gabrielova@calla.cz). Nebo je ke stažení na našich [stránkách](#).

Edvard Sequens

Dohoda o které se příliš nemluví

Není dohoda jako dohoda, některá je prostě pohoda! Alespoň co se řešení aktuálních otázek mezi Ministerstvem zemědělství a ministerstvem životního prostředí týče. Jednu takovouto dohodu uzavřeli „ministři na pár dní“ Vicenová a Kalaš 15. prosince loňského roku. To, že se o ní příliš nemluví, nic neubírá na její vážnosti. Smutná je skutečnost, že jsme se o její existenci dozvěděli až z informace internetových stránek STOP PŘEHRADE. Zde si ji také můžete v plném znění přečíst a šířit dále mezi ostatní nevědoucí. Mne osobně zaujal způsob, jakým se dají řešit běžné meziresortní vztahy a tzv. „aktuální otázky“ opírající se mimo jiné o legislativní normy. Takže jenom stručně k avizování některých otázek zakotvených v šesti článcích dohody. Článek 1 se zabývá biopalivy a zejména úsilím o zavedení systému povinného plošného přimíchávání biosložek do fosilních paliv. Článek 2 by rád řešil bez ostudy a bez Bruselu možnost nevyhlášení ptačích oblastí Heřmanský stav, Dehtář a Českokbudějovické rybníky. Problematiku Krušných hor by resorty rády vyřešily pouze článkem 3 této dohody. Tři zbývající články se týkají vod, a to nejen jejich čištění, ale i vody v přehradách (zejména v nově navrhovaných) v rámci Plánu hlavních povodí České republiky. Prostě jasně a stručně. Stojí za to Dohodu si přečíst a hlavně: sledovat její plnění.

Vladimír Molek

Vlajka pro Tibet

Opětovně 10. března 2007 si lidé na celém světě připomenou tentokrát již 48. výročí povstání Tibetánů proti čínské okupaci Tibetu. Věříme, že pokud tibetský národ nemá možnost vést boj za svá základní práva nenásilnou cestou a v souladu s uplatněním nároků definovaných například Všeobecnou deklarací lidských práv a dalšími mezinárodními úmluvami, měl by hlas jiných zemí, jiných vlád a jiných občanů, podpořen demokratickými principy, zaznívat o to naléhavěji a razantněji a to bez ohledu na obchodní politiku, která tak často převyšuje právě práva nejzákladnější.

V České republice si tento den připomínáme dnes již celosvětovou akcí Vlajka pro Tibet, kterou mohou podpořit městské části, obce, města a kraje vyvěšením tibetské vlajky dne 10. března na budovách příslušných úřadů. V rámci Dnů Tibetu můžete v březnových dnech uspořádat svou vlastní akci na podporu Tibetčanů (výstavu, přednášku, koncert atd.). Vlajku v roce 2007 v rámci kampaně opětovně k naší radosti vyvěsí Jihočeský kraj a řada jihočeských měst a obcí. Například České Budějovice, Bechyně, Blatná, Jindřichův Hradec, Kvilda, Písek, Lenora, Protivín, Strunkovice nad Blanicí, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Volary, Volyně a věrme, že i další. Celkem už se k akci přihlásilo téměř 300 radnic. Amnesty International ČR pořádá v **sobotu 10.3. od 18:00 před Velvyslanectvím Čínské republiky v ČR, Pelléova 18, Praha 6** demonstraci za dodržování lidských práv v Tibetu. Je v zájmu nás všech, komu není lhostejná situace v Tibetu, aby na demonstraci přišlo co nejvíce lidí. Pozor, čas bude ještě upřesněn, původně měla proběhnout již ve 14 hodin. Avšak na dny dnech 8.-10.3. 2007 nahlásilo Velvyslanectví Čínské lidové republiky před budovou čínské ambasády v Pelléově ulici shromáždění – údajně za účelem „podpory Olympijských her 2008 v Pekingu“. Více informací o Dnech pro Tibet a Vlajce pro Tibet najdete na www.lungta.cz.

Edvard Sequens

Slavík obecný – pták roku 2007

Již několik let patří mezi moje oblíbené „ochranářské“ brožurky, nekončící ve stohu propagačních materiálů, nýbrž na důstojném místě v knihovničce, nenápadná, leč svým obsahem o to významnější PTÁK ROKU. Nedočkavě sleduji internetové stránky České společnosti ornitologické, a to nejen kvůli tomu, abych zjistil, který z našich ptačích skvostů se dočkal přízně a stal se Ptákem roku. Zasněžení ví, a ti, co neví, se mohou dozvědět právě na avízovaných internetových stránkách ČSO (www.birdlife.cz) že uvedená kampaň nemá nic společného s vyhlásováním vítězů a udělováním prestižních cen. Cílem dlouholetého vyhlásování „ptáka roku“ je upozornit na ohrožení druhu, jeho výjimečnost či na nutnou pomoc při sledování výskytu. Všechna tato kritéria splňuje letošní nositel této pocty – slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*).

...rok je tak dlouhý než zase jaro a sním slavíci se k nám navrátí. Na jaře nám je píseň ta vždy novou a milou a vždy krásnější, jako to jaro samo a s ním ty kvítky v boží přírodě! Emotivním citátem z knihy známého českého ornitologa Karla Kněžourka – Velký přírodopis ptáků z roku 1910 – pokračuji v předkládání návody pro to, abyste se s tímto známým, ale o to více tajemným a nenápadným obyvatelem řídkých listnatých lesů nebo křovin a jehličnatých lesíků s hustým bylinným patrem, blíže seznámili. Jeho výskyt byl ale zaznamenán i v průmyslových oblastech, městech a dokonce i panelových sídlištích. Rozhodujícím faktorem pro jeho usídlení je hustý podrost s vrstvou spadaneho listí ,který umožňuje starým ptákům sběr potravy a mláďatům dostatečné množství úkrytu. V minulosti byly hlavním důvodem úbytku slavíků zmenšení jejich areálu, přímé pronásledování člověkem (čižba), nárůst počtu koček a změny biotopů. Dnes slavíka nejvíce ohrožuje změna a ztráta vhodného biotopu. Zdá se, že i v různých částech areálu rozšíření působí na slavíky rovněž klimatické změny a změny v biotopech na tahových zastávkách a v zimovištích. Co tedy může slavíkovi pomoci? Předně zachování „slavičích“ biotopů, tj. listnatých a smíšených lesů s bohatým podrostem, ochrana lužních lesů a obnova přirozených částí řek a potoků s pobřežními porosty. Rovněž omezení drastických zásahů v hospodářských lesích a porostech, zejména u porostů topolů a vrb. Obdobně je nutno přistupovat k zásahům v rozlehlých parcích a okrajích zahradních měst. Spolu s redukcí použití biocidů se jedná o reálná, byť mnohdy obtížně prosaditelná a realizovatelná opatření. Na druhé straně omezení lovu ve Středomoří a zachování vhodných míst na tahových zastávkách a na zimovištích je zcela mimo náš vliv.

Součástí kampaně „pták roku“ je sledování jarního přiletu a hnízdního výskytu slavíka obecného. Doprovodným programem ČSO budou tzv. noci slavíků, které si rozhodně nenechte na konci dubna a počátkem května ujít. Slavík je totiž jedním z mála pěvců, kteří intenzivně zpívají i v noci. A nemusíte být zrovna „ve stínu pod fíky...“, ale ve správný čas na správném místě v české přírodě s ptákem roku 2007, slavíkem obecným.

Vladimír Molek s využitím informací ČSO

Akce Falco se opět rozbíhá

Také v letošním roce proběhne od dubna do června Akce Falco. Skupiny dobrovolníků v tomto období hlídají hnízda ohrožených dravců, která jsou ohrožena vykrádáním či rušením nezodpovědnými horolezci a turisty. Díky Akci Falco, kterou každoročně organizuje Klub ochrany dravců a sov při sdružení Děti Země, se podařilo uhlídat více než sto mláďat sokolů stěhovavých, rarohů velkých a orlů královských. Akce Falco hledá zodpovědné dobrovolníky, kteří jsou ochotni obětovat svůj volný čas ochraně dravců. Bližší informace obdržíte a přihlásit se můžete na adrese Josef Vrána, 549 21 Česká Čermná 172, e-mailu akcefalco@email.cz nebo mobilu 602 138 787. Akci Falco můžete podpořit také finančně převodem na účet: 170 244 366 / 0300 u Poštovní spořitelny.

Jiří Řehounek

Hledají se kandidáti na Ropáka roku 2006

Děti Země Brno vyhlásili 15. ročník ankety o anti ekologický čin Ropák roku 2006 a 12. ročník ankety o anti ekologický výrok Zelená perla roku 2006. Kandidáty může do 23. března 2007 na jejich adresu či e-mail dz.brno@ecn.cz posílat kdokoli, pokud uvede jejich jména a důvod navržení, resp. citaci výroku. Formuláře pro vyplnění jsou k dispozici na www.detizeme.cz/ropak. Výsledky budou zveřejněny 27. 4. v Brně.

Kandidáta na ropáka může navrhnout kdokoli, když uvede jeho jméno, zaměstnání a ověřitelný důvod navržení, tzn. prosazování nějakého škodlivého záměru, vydání závažného rozhodnutí nebo hlavní podíl na realizaci nějaké „antiekologické“ stavby. To vše se musí vztahovat k roku 2006. Důležité je také zaslat písemné podklady jako důkazy pro kandidaturu. Loni o ropáka „usilovalo“ 31 osob.

Kandidáta na perlu může opět navrhnout kdokoli, když napíše jméno autora výroku, jeho zaměstnání, citaci výroku, název zdroje a datum jeho zveřejnění. Mezi kandidáty nelze zařadit zástupce sdělovacích prostředků - publicisty a novináře. Cílem ankety je upozornit na výroky, které bagatelizují ochranu životního prostředí a přírody. Loni bylo zasláno 56 výroků.

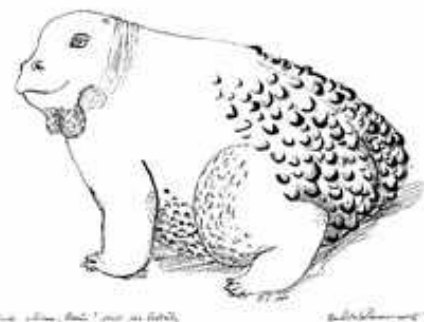
Titul Ropák 2005 získal poslanec z ČSSD a bývalý zmocněnec vlády ČR pro Severozápadní Čechy Vlastimil Aubrecht mj. za zpochybňování vládou v roce 1991 vyhlášených územně ekologických limitů na ochranu podkrušnohorské přírody a krajiny a také obcí Horní Jiřetín a Černice před další povrchovou těžbou uhlí a za hlavní podporu při předložení poslaneckého návrhu na změnu zákona o ochraně přírody a krajiny, kterým by se téměř zamezila možnost veřejnosti ovlivnit rozhodování správních orgánů.

Vítězem ankety Zelená perla 2005 se stal prezident ČR Václav Klaus (jako předseda vlády tuto cenu získal i za rok 1995), který napsal: „*Občanská společnost je polemika se svobodnou společností! A je povinností každého demokrata ze všech svých sil, do konce svých věků proti ní bojovat!!!*“

Galerie ropáků za uplynulých čtrnáct ročníků:

- 1992 = Július Binder (ředitel bratislavského podniku Vodohospodářská výstavba)
- 1993 = Václav Klaus (předseda české vlády) a Vladimír Dlouhý (ministr průmyslu a obchodu)
- 1994 = František Benda (ministr životního prostředí)
- 1995 = František Malý (přednosta Okresního úřadu v Berouně)
- 1996 = Josef Kupec (podnikatel brněnské firmy INVESTprojekt s. r. o.)
- 1997 = Stanislav Novotný (generální ředitel Povodí Morava, a. s. v Brně)
- 1998 = Miroslav Grégr (ministr průmyslu a obchodu)
- 1999 = Jiří Drda (poslanec a předseda představenstva liberecké firmy Termizo, a. s.)
- 2000 = Josef Běle (náměstek ministra životního prostředí)
- 2001 = Miroslav Beneš (poslanec a místopředseda ODS)
- 2002 = Pavel Švarc (gen. ředitel a předseda představenstva Unipetrolu, a. s. a předseda představenstva Spolany, a.s.)
- 2003 = Jaromír Schling (poslanec)
- 2004 = Martin Pecina (náměstek ministra průmyslu a obchodu)
- 2005 = Vlastimil Aubrecht (poslanec a bývalý zmocněnec vlády ČR pro severozápadní Čechy)

Miroslav Patrik, Děti Země

Podpořte záchranu údolí Rospudy

Část dálnice Via Baltica má podle plánů jejích budovatelů přetnout jedinečné údolí řeky Rospudy na severovýchodě Polska. Oblast je součástí Augustówského pralesa. Více informací se dozvíte na webu <http://www.greenpeace.org/poland/kampanie/via-baltica-nie-t-dy-droga>. Z této stránky můžete také odeslat protestní dopis polskému premiérovi.

Jiří Řehounek

Konopí jako prostředek ekologické výchovy

Prvního dubna otevře Konopa o. s. v Chrašticích u Příbrami ekologicko-energetické informační a vzdělávací středisko. Náplní Chraštického ekocentra, jak zní zkrácený název projektu, je široce pojatá environmentální osvěta spojená s agro-poradenstvím v oblasti alternativních plodin. Ekologická témata budou návštěvníkům předkládána pomocí konopí setého, resp. jeho neomamné „technické“ varianty. Na životním cyklu konopí je totiž možné představit ekologickou tematiku ve vzájemné provázanosti; mimo jiné poukázat na vazbu mezi průmyslovou výrobou, nadměrnou spotřebou energie a znečištěním životního prostředí a zároveň upozornit na existující alternativy, jejichž společným jmenovatelem je biologická rozložitelnost. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Činnost Chraštického ekocentra Zelená pumpa bude zaměřena primárně na cílené ekologické vzdělávání vybraných skupin i široké veřejnosti a na agroporadenství poskytované zemědělské veřejnosti - se zaměřením na informace o pěstování, zpracování a využití technických a energetických plodin a o souvislostech s udržitelným rozvojem. Najdete ho na kraji obce Chraštice u čerpací stanice při okresní silnici mezi Příbramí a Pískem.

Ekocentrum nabídne od 1. dubna 2007 stálou výukovou expozici pro veřejnost mapující historii a současnost hospodářského využití konopí setého s důrazem na jeho pozitivní vazby na životní prostředí a udržitelný rozvoj venkova. Pro znázornění ekologické problematiky v expozici poslouží primárně technické konopí - rostlinný obnovitelný zdroj surovin a energie - reprezentant biomasy.

V Chraštickém ekocentru budeme pořádat cílené vzdělávací akce pro širokou veřejnost, ale také zejména pro veřejnou správu, pedagogické pracovníky, zemědělce a podnikatele. Kromě toho se uskuteční výjezdní přednášky na partnerských středních odborných zemědělských školách v Březnici a ve Veselí nad Lužnicí a na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity - ve spolupráci s partnerem projektu CZ Biom - Českým sdružením pro biomasu.

Bližší informace na www.konopa.cz nebo na info@konopa.cz

Hana Gabrielová

Den co den dva dotazy

Ekologická poradna Cally se zdárně pracovala a uspokojovala rostoucí poptávku i v uplynulém roce. Co do množství zodpovězených dotazů byl znát kvalitativní nárůst na 687 dotazů oproti 394 v roce 2006. V průběhu roku jsme pak rozšířili poradnu o novou specializaci – alternativy v zemědělství a to díky Haně Gabrielové. Bylo to možné díky projektu Krajské sítě environmentálních center KRASEC, který podporuje Evropský sociální fond opět s MŽP. Zachovány zůstaly úvazky pro poradce Edvarda Sequense, Vladimíra Molka a Petra Drahoše. Stále máme otevřených 12 pevných hodin pro veřejnost. Na nově zřízených internetových stránkách www.krasec.cz pak nabízíme a vyřizujeme přidělené tematické oblasti poradny.

Pro Síť ekologických poraden STEP jsme provedli zhodnocení plnění minimálních poradenských standardů Callou a zpracovali akční plán na další zkvalitňování našich služeb. Rovněž pro STEP jsme zpracovali šest zcela nových ekoporadenských karet zaměřených na biomasu a obnovitelné zdroje energie. Nyní něco podrobnějších rozborů onoho celkového součtu 687 zodpovězených dotazů. 623 (91%) z nich skončilo podáním požadované informace, u 31 (5%) případů jsme se věnovali procesním záležitostem (především u zapojování veřejnosti do rozhodování), ve 22 (3%) případech jsme zprostředkovali vhodnější zdroj informací a v 10 případech (1%) šlo o analýzu konkrétní problematiky. Pouze jedenkrát jsme se věci věnovali formou managementu.

Nejvíce se na nás klienti obraceli telefonicky a to ve 296 (44%) případech a dále e-mailem ve 274 (40%) případech. Mimo to jsme přivítali 58 ohlášených (8%) a zcela shodný počet předem neohlášených návštěv. Dopisem jsme poradenství uskutečnili již jen jedenkrát. Asi nejvíce se musel otáčet E. Sequens, který vyřizoval bezmála polovinu všech dotazů. Přesně 331 (49%). V. Molek dalších 245 (35%), H. Gabrielová 67 (10%), P. Drahoš 32 (5%), K. Řehonková 12 (2%) a zbytek P. Polívka a R. Panská.

Odpovídá tomu i tematické rozdělení poskytnutých porad. 266 (38%) se týkalo energetiky, 104 (15%) ochrany přírody, 78 (11%) účasti veřejnosti na rozhodování, 62 (9%) odpadům, 52 (8%) poskytnutí kontaktů, 38 (6%) zemědělství, 25 (4 %) zeleni a zbytek pokryla zbývající témata jako je ochrana ovzduší, vod, zvířat, doprava, šetrné bydlení či tematicky nespecifikované.

Rovná polovina, tedy 341 (50%) tazatelů lze zařadit k veřejnosti. Následují veřejné instituce 148 (22%) otázkami, ale sem je nutno zahrnout i novináře. Nevládní organizace se ptali v 92 (13%) případech, podnikatelům jsme

pomohli 63 (9%) krát, studentům 37 (5%) krát a o zbytek se postarali experti či turisté.

Uvedené výsledky nás zavazují pokračovat i v tomto roce a zaměřit se na další kvalitativní vylepšování poradny. Věříme, že se podaří zajistit i peníze na pokrytí nezbytných nákladů.

Edvard Sequens

Pozvánky na akce

Výstava **Příroda Boletic:**

Již minule jsme informovali, že v **Borovanech** (ve zdejší Infocentru – přístavba radnice) bude instalována **do 25. března**.

Arnika si Vás dovoluje srdečně pozvat na vernisáž výstavy fotografií

Chemické havárie

Neštěstí, o kterých průmysl nemluví – rizika, kterým můžeme předejít

Jean-Philippe Arles, Tami Chappell, Luis Galdamez, Jim Hodson, Ibra Ibrahimovic, Vincent Kessler, Laurince, Patrick de Noirmont, Fu Piyi, Raghu Rai, Fatih Saribas, David Sury, Zdeněk Thoma, Judita Thomová - Mauzerová, Libor Zavoral, Václav Vašků, Ondřej Petrlík

České Budějovice / Literární kavárna Měsíc ve dne / Nová ulice 3

Foto: Václav Vašků

Výstavu je možné shlédnout do 16. března, od pondělí do pátku, 9 - 23 hodin.

Více o výstavě i fotografie na

<http://arnika.org/chemickehavarie/>.

Výstava se koná za finanční podpory Sigrid Rausing Trust (UK), prostřednictvím European Environmental Bureau a fondu Transition Facility EU prostřednictvím NROS.

Informace za sdružení Arnika podá Jitka Straková, jitka.strakova@arnika.org, mobil: 777 266 386.

Doprovod k fotografii jejímž autorem je Václav Vašků: Během povodně v srpnu 2002 byl ve Spolaně Neratovice třikrát vyhlášen nejzávažnější, třetí stupeň chemického poplachu kvůli úniku chlóru. Celkem uniklo asi 760 kg tohoto plynu. Kontrola České inspekce ŽP odhalila, že velká voda z nedostatečně zabezpečené chemičky vyplavila mnohem více látek. Vedle chlóru unikal síran amonný, kyselina sírová, chlorid sodný, kalcinovaná soda, mazut, trafooleje a kompresorové oleje, nafta, benzín a ostatní ropné látky, ethylen, hydroxid vápenatý, hydroxid sodný, siřičitan sodný, dichlorethan, chlorid vápenatý, lineární alfa olefiny, oxid uhličitý a další látky. Objem mnohých z nich dosahoval desítek tun.

Zelený čtvrtek:

„Víte, co pijete? Aneb Od pramene ke kohoutku“

Zamyšlení nad ochranou a využíváním vody. Pitná voda – zdravá voda? Je lepší voda balená nebo z vodovodu? Je drahé vyrobit kvalitní pitnou vodu? Máme dostatek pitné vody? Souvisí znečištění řek s kvalitou pitné vody?

S **Jiřím Starou**, hlavním technologem **1. JVS, a. s.**

Pořádáno u příležitosti Světového dne vody (22. března)

Čtvrtek 15. března 2007 od 17 hod v galerii Měsíc ve dne, Nová ul.3,
České Budějovice.

Více informací:

ROSA – společnost pro ekologické informace a aktivity, Nádražní 55,
České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@ecn.cz, <http://rosa.ecn.cz/>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35,
České Budějovice, tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, www.calla.cz/

Příště: 19. 4. 2007 v 17.00 hod., Sídlištní kaše – o suburbanizaci a moderních trendech

Beseda je součástí aktivit Krajské sítě environmentálních center

KRASEC

a je podpořena z prostředků Evropského sociálního fondu v ČR a Ministerstva životního prostředí.

Sdružení CALLA, společnost ROSA a Česká společnost ornitologická pořádají
ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích

panelovou diskusí na téma

„NATURA 2000 - příležitost pro jižní Čechy?“

Změnil se život v ptačích oblastech vyhlášených v jižních Čechách? Došlo zde k omezení hospodaření nebo se území stává atraktivnějším? Jsou dostatečně využívány dotace na hospodaření v územích Natury?

Čím mohou být lokality soustavy Natura 2000 ohroženy?

Na tyto a další otázky budou odpovídat pozvaní zástupci státní správy a samosprávy kraje, Ministerstva životního prostředí ČR, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Ministerstva zemědělství ČR a nevládních organizací. Na závěr panelové diskuze bude promítнут film „Oblasti ptačí a lidské aneb Natura paradoxa“

27. března 2007 od 17 hodin

Přednáškový sál Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Akce se koná v rámci projektu Krajské sítě environmentálních center KRASEC za podpory ESF v ČR a MŽP ČR

Vyšlo již šesté, zimní číslo jihočeského čtrtletníku KRASEC!

Dočtete se v něm mimo jiné: Co měla a má portrétovaná Nad'a Johanisová společného s Callou, co je to svinibrodská zeleň, kde se vzala *Impatiens glandulifera*, jak se učí malá vydra plavat, či zda mohou být paragafy zelené.

Napište si o KRASEC na rosa@ecn.cz případně na calla@calla.cz. Doručení zaručíme. Cena čísla je 25 Kč, pro předplatitele jen 20 Kč.

KRASEC – podivuhodné informace o všem, co se týká životního prostředí do každé poštovní schránky!

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků.

Za tuto oblast poradny odpovídá Vladimír Molek, dosažitelný na telefonu 387 311 381, v době nepřítomnosti možno využít druhé tel. linky 387 310 166, která slouží zároveň jako záznamník a fax, e-mail: vladimir.molek@calla.cz.

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Poradna spotřebitelům elektřiny při jejich problémech s distributory. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoceradioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice.

Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon (se záznamníkem i faxem): 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého.

Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu (se záznamníkem i faxem): 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí – 9 až 13 hodin (především energetika)

Úterý – 13 až 17 hodin (především všeobecné poradenství)

Středa - 9 až 13 hodin (především ochrana přírody a krajiny)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě.

Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz.

Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Ekologické poradenství je podpořeno z prostředků evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí v rámci projektu jihočeské sítě environmentálních center KRASEC.

Zpravodaj Ďáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800 – 544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: <http://www.calla.cz/>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 29. března 2007.

►► Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀

►► Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na dablik.calla@centrum.cz ◀◀